

Nr. 2(30)

BAZŪNE

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2014. gada 3. februāris

ROKU ROKĀ GAISMAS STARĀ

Gunta Bite
avīzītes «Bazūne» redaktore

Janvāra trešā sestdiena iesākās ar stindzinošu vēju. Tas bezkaunīgi bāza savas aukstās rokas manā azotē un pārāk familiāri skūpstīja vaigus. Omu neuzlaboja arī mājās palikušais karstās tējas termoss un noklīdusi cepurīte. Neskatoties uz to, Latvijas Universitātes foajē nonācu kā paredzēts — pusstundu pirms iestāšanās laika «Grāmatu draugu ķēdē».

Mana dalība Latvijas Nacionālās bibliotēkas organizētajā akcijā «Gaismas ceļš — grāmatu draugu ķēde» sākās pie Brīvības pieminekļa, kur cilvēki svinīgi satraukti bija izveidojuši zigzagveidīgu tuneli, lai grāmatas no «Latvijas Nacionālās bibliotēkas» vecās ēkas Kr. Barona ielā, uzsūkušas pozitīvo enerģiju no sanākušo cilvēku siltajām rokām, netraucēti pārceļotu uz Pārdaugavu un atrastu savu vietu «Tautas grāmatu plauktā» bibliotēkas jaunajā ēkā.

Spītējot aukstajam vējam, cilvēki sāka lēkāt, dejojot, pietuities, taču neviens nebija dusmīgs par to, ka pirmās grāmatas vēl pusstundu pēc akcijas sākuma nav nonākušas līdz Brīvības piemineklim. Gar gaidītāju rindām, radoši apgarots un

tautas kopības satraukts, pasteidzās akcijas autors un režisors Uģis Brikmāns. Un tad jau tālumā atskanēja zvanu skaņas, kas liecināja, ka tuvojas pirmā grāmata — 1825. gadā latviešu valodā Pēterburgā izdotā Lambsdorfu dzimtas Bībele. To nododot no rokas rokā, cilvēki ielūkojās viens otram acīs, lai gaisma, ko tās izstaro, kļūtu arvien spožāka un spožāka, un, nonākot līdz jaunajai ēkai, tā būtu tik spēcīga, ka spētu izgaismot visu Gaismas pili.

Grāmatas sāka plūst raitāk, un arī mana sirds sāka daudzies straujāk. Šajā akcijā bija pieteikušies ne tikai individuāli gribētāji, bet arī dažādas grupas, piem., «Lattelecom», portāla «Delfi», apgāda «Zvaigzne ABC», Saeimas darbinieki, Valsts prezidents Andris Bērziņš, deputāti, hokeja klubs «Dinamo Rīga», deju kolektīvs «Dzirnas», kā arī «Latvijas Neredzīgo bibliotēkas» darba grupa. Mūsu bibliotēkai uzticētais ķēdes posms bija pašās ķēdes beigās jaunajā ēkā, īsi pirms grāmata iegūla savā vietā plauktā.

Lai paspētu uz šo nozīmīgo ķēdes posmu, metos skriet. Joņojot garām cilvēku rindai, sajutu cik nozīmīgas ir šādas akcijas, kad, stāvot plecu pie pleca un veicot kaut ko cēlu un svarīgu, mēs atkal esam vienoti un apgaroti. Iepriekš «Latvijas Nacionālā bibliotēka» aicināja tautu ziedot grāmatas kopā ar stāstu — kādu

svarīgu notikumu, kas to vieno ar ģimeni. Tagad, šī pati tauta ar savām rokām palīdz Tautas grāmatām nokļūt bibliotēkā īpaši izveidotā plauktā, kas nav aizslēpts aiz biezām koka durvīm nepārredzamā telpā, bet gan gaiši sveicinās ikvienu bibliotēkā ienākušo apmeklētāju, kas kultūru nemeklēs pie savām kājām, bet pie Gaismas pils stiklotām debesīm.

Veiksmīgi biju nokļuvusi līdz «Latvijas Neredzīgo bibliotēkas» kolēģēm Ievas, Sondras un Dainas vēl pirms pirmās grāmatas ierašanās Jaunajā ēkā. Šī sajūta, ka esi tikai niecīga daļiņa no kopējā 15 000 grāmatu draugu pulka, patiesībā ir varena. Jo esi bijis viens mazs ciniņš, kas palīdzējis vairāk nekā 2000 grāmatām iegāzties īstajā plauktā.

DZEJA

GAISMAS PILS

Jānis Cirvelis
dziesminieks

Grāmatu svīta
nosalušu pirkstu Titāniks
peld gabalos dalīta jūsma
ko tik ar aizvērtām acīm
sajust un glābt

es nepiederu pie peldošiem
Daugavas gultnē gar

Rīgas tirgus paviljoniem
es elpoju kā zemūdene
kāds laiks
tāda krāsa un kļedziens
tik spalgs un
jau plaisā brokastu maize

rokas pasniedz tev to
ko dzimstot tu saņēmi
to nenoslīcināt latos
miljoni klusē un
cer

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

TUVOJAS JAUNAS GRĀMATAS SVĒTKI

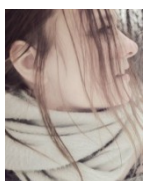
Kaut jaunais Zirga gads vēl tikai ievin-grina locekļus, Braila raksta nodaļas komanda jau laiž pilniem auļiem.

Šogad gatavas jau pirmās grāmatas Braila rakstā: Hadžārs Džibrāns «**Pravieša atgriešanās**» un Māris Salējs «**Nedaudz vairāk**». Abas grāmatas ietilps vienā sējumā, tāpēc ar to iesējumu galā esam tikuši paši.

Māra Salēja dzejas krājums «**Nedaudz vairāk**» iznāk pēc 12 gadu klusuma, lai atkal apburtu lasītājus ar dzīves poētiku un jautu iegrimt dziļdomīgās pār-

domās. Par to, kādas sajūtas un pārdomas šī grāmata raisījusi Ievai Veldei, varējāt lasīt pagājušā gada «Bazūnes» 11. numurā, savukārt šī gada **12. februārī plkst. 13.00** jums būs iespēja uz zināt paša dzejnieka domas, kad bibliotēkas Lasītavā notiks **grāmatas «Nedaudz vairāk» Braila rakstā atvēršanas svētki**. Uz tiem ieradīsies ne tikai autors, bet arī viņa draugi. Viens no viņiem būs dziesminieks Jānis Cirvelis, kurš dziedās dziesmās gan ar Māra Salēja vārdiem, gan pašsacerētas.

ALEKSANDRA GRĪNA VĒRTĪBU SMARŠA

Ieva Velde

BRN korektore

«Tēvs jau saka, ka tās svešās tautas nu jau pustumūžu ejot turpu un atpakaļ mūsu zemei pāri kā ar ecēšām. Un tās kara ecēšas izslaukot visu dzīvību tikpat kā ar susekli» teikts Aleksandra Grīna vēsturiskajā romānā «Zemes atjaunotāji», kas šobrīd ir sagatavošanā Braila raksta nodaļā reproducēšanai neredzīgo rakstā.

Aleksandra Grīna romāns pieder pie latviešu literatūras klasikas, tā darbībai uzburot Latvijas vēstures ainavu 16. gadsimtā Sēlijā un hercoga Jēkaba valdīšanas laikā. Tas attēlo latviešu tautas grūtības cauri kariem un postošām slimībām cīņā par dienišķo maizi un savu zemes gabalu. Tomēr romāna darbība nereti iegūst arī spraigu piedzīvojuma romānam līdzvērtīgu raksturu, liekot tā varoņiem piedzīvot neticamas pakāpšanās un bēgšanas epizodes, burvestības un spokošanos, jautrus sadzīviskus atgadījumus un humora pilnas ainiņas. «Zemes atjaunotāji» ir daudzslāņains darbs, vēstot ne vien par smago vēstures periodu, bet arī par dzīvi visā tās daudzpusībā.

Nozīmīga vieta romānā ir valodai, jo maksimāli saglabāta oriģinālizdevuma ortogrāfija, piedāvājot lasītājam iespēju baudīt senas valodas nianšes, kuras nereti varētu noturēt par drukas kļūdām, tomēr tās tādas nebūt nav. Vārds «smarša» virsrakstā ir tikai viens no piemēriem. Aleksandra Grīna tēlainā un vietām pat neticami bagātā valoda uzbur pasakainas dabas ainavas un gadalaiku maiņas, darbu un dzīvi pašu par sevi. Valoda noteikti bagātinās ikviena lasītāja vārda krājumu un liks aizdomāties, cik salīdzinoši naba-

dzīgi mēs mēdzam izteikties, pat domāt... mūsdienās.

Neskatoties uz spilgto iespaidu, ko atstāj «Zemes atjaunotāju» daudzslāņainais sižets un savdabīgā valoda, spēcīgākais romāna vēstījums ir ietverts vērtībās, ko Aleksandrs Grīns ieaudis savā tekstā.

Jau pēc romāna nosaukuma var nojaust, ka viena no būtiskākajām lietām un vērtībām Aleksandram Grīnam ir zeme un darba tikums:

«Jo tu tik daudz reižu man tiki teicis, ka cilvēks bez darba prieka un pieķeršanās zemei esot tikpat kā mēslos audzis pūpēdis: tas pūšas tikai, aukstu pelnu pierūdzis, līdz plīst pušu, un labuma no tā nevienam; tik gaisu pieķēzī un kādreiz kādam arī acis.»

Viena no aizkustinošākajām vietām romānā ir tā, kurā ilgu bada gadus pārdzīvojušie varoņi beidzot ir atraduši iespēju iesēt labību. Maizi mutē viņi nav ņēmuši gandrīz neatminami sen, un tās garšas rēgs vajā viņus domās gadiem ilgi. Tomēr vispaliekošāko iespaidu lasītāja sirdī un pārdomās atstāj viņu dēla izbrīns par maizes eksistenci, jo bērns tādu nekad nav baudījis:

«Maizīte? Kas tā tāda ir?» viņš jautā no jauna, iededzies jau ziņkārē, jo tam ir straujā tēva daba.

«Nu, kā lai to tev, puisīt, pasaku? Maizīte ir tikpat garda kā medus, ko tētis viņdien atnesa no bišu dārza.»

Beigās viens no nozīmīgākajiem jautājumiem, kurus uzdod Aleksandra Grīna romāns, ir tas, ko cilvēkam pēc sevis jāatstāj, kam uz pasaules jāpaliek pēc vērtīgi nodzīvota mūža:

«Jo tik tas cilvēks nava veltīgi dzīvojis, aiz kura paliek īsti dziļa sliede: vai nu pulka labu darbu, vai arī liela un darbīga pēcnācēju ģints.»

Bet pats nozīmīgākais Aleksandram Grīnam ir ģimene, dzimta, un šī ideja caurvij visu romānu. Dzimta kā koks, kas turpina augt un zaļot arī pēc kāda atsevišķa cilvēka nāves, koks, kas vienmēr nes cerību:

«Manai dzimtai gan gājis pāri jauna kara vējš, kā āra bērnam nolauzdam dažu brangu zaru un košu zaļu lapu. Tak, gadiem ejot, sadzīst atkal viss: ar jaunu

mizu aizaug vecie zaru lūzumi, un sazaro jauni zari. Un trauktā vecā lapu simta vietā pēc kāda laika, raugi, jau saplaucis jauns tūkstotis. No zemes tāds āra bērns savu spēku sūc, pazemē cieši augušas tam saknes, bet virsotne tam aug arvienu augstāk debesīs.»

[Braila rakstā šī grāmata līdz lasītājiem nonāks šī gada otrajā pusē.]

IESKATS GRĀMATĀ

ĪSPROZAS

«Varat man ticēt. Rūriks nav veicis neko ievēribas cienīgu, viņam nekad nav bijusi zvaigzne pierē. Savu īso bērnību un pieaugšanas sākumu viņš pavadījis patsvermē. Pēc tam darījis vienkāršus darbus bijis sētnieks, pārcelājs, kopējs... Es viņu satiku, kad viņš bija paaugstināts par ubagu. Tas bija jau pirms kāda laika, tad ubagošana vēl nebija plaši izplatīta nodarbošanās. Rūriks bija vienīgais ubags ciemā. Cienījams cilvēks, kuram vienmēr gribējās iedot kādu naudiņu. Rūriks bija kluss, savukārt man ļoti patīk pavadināt cilvēkus uz runāšanos. Jāatzīst arī, ka man tas izdodas. Pirmoreiz, kad es Rūriku uzrunāju, viņš skatījās manī neuzticīgi, teica, ka man esot laipna seja, un cilvēki ar laipnām sejām esot zagļīgi visādās nozīmēs. Bet, protams, es jutu, ka viņš atmaigst ātri, un ar parasto «ko nu tur

daudz stāstīs» viņš tomēr sarunāja daudz notikumu un sīkumu no savas dzīves. Drīz es biju atvīlusi ciemam vienīgo ubagu, jo Rūrikam iepatikās saņemt naudu par runāšanu. Tā kā es biju negausīga, tad viņam vairs neatlika laika sēdēt pie vecā veikala uz tukšiem piena režģiem. Bet es neskopojos, un viņš to novērtēja. Varbūt viņš īsti nesaprata, ko pārdod? Toreiz es arī īsti nesapratu, ko pārku, ja būtu sapratusi, būtu visu pierakstījusi uzreiz. Lai nu kā, bet tie ir dārgi stāsti, jo man viņus par naudu pastāstīja ubags Rūriks, kuram nebija zvaigznes pierē, kurš ļoti kautrējās no sava vārda, tomēr atzina sevi par laimes bērnu.»

*Citāts no Noras Ikstenas grāmatas «Īsprozas» pirmā stāsta «Rūriks».
(Braila rakstā un palielinātā drukā izdota 2012. gadā)*

«Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas»
bezmaksas avīze

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.
Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā Pakalpojumi

Tālr. 67522131, 29137112

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas
viedokli. Par publikācijām atbildīgi paši autori.